

Горбатова П. О., ст. гр. ОА-13-1д, Рекотов П. В., доц., к. ю. н. – науковий керівник

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗА ПРОФЕСІЙНІ ЗЛОЧИНИ В УКРАЇНІ

Запорізька державна інженерна академія, кафедра українознавства

Кожна людина має право на охорону здоров'я. Суспільство і держава відповідальні перед сучасним і майбутніми поколіннями за рівень здоров'я і збереження генофонду народу України, вони забезпечують пріоритетність охорони здоров'я в діяльності держави і вдосконалення медичної допомоги.

Правові, організаційні, економічні та соціальні засади охорони здоров'я в Україні визначають основи законодавства України про охорону здоров'я.

Медичні працівники відповідальні за вчинення злочинів на загальних засадах, окрім того у Кримінальному кодексі України (ККУ) є ряд складів злочинів, які мають відношення саме до професійної діяльності лікарів. Кримінальна відповідальність є найбільш суворим видом юридичної відповідальності медичних працівників за правопорушення, що вчиняються ними під час здійснення професійної діяльності.

Г. Чеботарьова визначає злочини у сфері медичної діяльності як передбачене ККУ суспільно небезпечне діяння, що вчиняється медичним працівником у зв'язку з виконанням (а також невиконанням або неналежним виконанням) ним своїх професійних обов'язків з надання медичної допомоги чи медичної послуги, а також діяння, що завдає шкоди суспільним відносинам, які охороняються кримінальним законом, у зв'язку зі здійсненням медичної діяльності особою, яка за законом не має на це права.

Більшість «медичних» злочинів знаходиться у розділі II ККУ «Злочини проти життя і здоров'я особи». До них належать: неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст. 131 ККУ); розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст. 132 ККУ); незаконне проведення абортів (ст. 134 ККУ); незаконна лікувальна діяльність (ст. 138 ККУ); ненадання допомоги хворому медичним працівником (ст. 139 ККУ); неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником (ст. 140 ККУ); порушення прав пацієнта (ст. 141 ККУ); незаконне проведення дослідів над людиною (ст. 142 ККУ); порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини (ст. 143 ККУ); насильницьке донорство (ст. 144 ККУ); незаконне розголошення лікарської таємниці (ст. 145 ККУ).

В Україні випадки притягнення медичних працівників до кримінальної відповідальності, а тим більше винесення щодо них обвинувального вироку відбуваються нечасто.

Як зауважує Б. Балабко при розкритті злочинів та розслідуванні кримінальних справ, передбачених ст. 131, 132, 134, 138-145 ККУ, по-перше, важко добути, зібрати ґрунтовну переконливу доказову базу; по-друге, не допомагає повному, всебічному, об'єктивному досудовому слідству з перспективою направлення справи до суду відсутність напрацьованих методик розслідування цієї категорії злочинів; по-третє, відсутність спеціалізації при розслідуванні цих справ і відповідно відсутність первинних знань, передусім професійних та медичних навичок у слідчих які розслідують кримінальні справи.

На сьогоднішній день нагальною є потреба активізації державної реакції, причому на стадії запобігання вчиненню злочинних дій та негативної поведінки фахівців у сфері медицини, запровадження державних програм, розвитку інституту громадського здоров'я, технічного оснащення закладів охорони здоров'я.